

Begeleidend raadsbericht bij voortgangsrapportage RES Regio Amersfoort ijkmoment I

Klimaatopgave

We verbruiken met z'n allen heel veel energie. Om onze huizen te verwarmen, te koken en onze apparaten en lampen van stroom te voorzien. Die energie kwam de laatste 100 jaar uit kolen, olie en gas. Overstappen naar een leven op schone energie is de volgende grote uitdaging. Om de opwarming van de aarde tegen te gaan zijn drastische maatregelen nodig. In 2015 hebben 195 landen het Klimaatakkoord Parijs gesloten. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er maatregelen getroffen worden om broeikasgassen tegen te gaan en daarmee de opwarming van de aarde. In het Nationale Klimaatakkoord is besloten dat Nederland in 2030 49% CO₂-reductie gerealiseerd moet hebben ten opzichte van 1990. Dit wordt waarschijnlijk verhoogd naar 55%.

Energietransitie in Leusden

In Leusden wordt via een programmatische aanpak invulling gegeven aan de energietransitie. De koers is vastgelegd in de routekaart. Hierin zijn vier energiethema's benoemd: gebouwde omgeving, bedrijven en kantoren, mobiliteit en duurzame opwek buiten de bebouwde kom. Voor ieder thema zijn per 5 jaar concrete tussendoelen geformuleerd en is een plan van aanpak met tal van projecten opgesteld. De grootste opgave en inzet wordt gepleegd op energiebesparing, met name door het verbeteren van woningisolatie en het maximaal opwekken van energie in bebouwd gebied (op woningen, bedrijven, langs infrastructuur etc.). En met resultaat! Op dit moment hebben we in Leusden tov 2010 15% energiebesparing (doel 50% in 2040) en 14% aardgasbesparing (doel 90% in 2040) gerealiseerd. Er liggen nu al zo'n 39.000 zonnepanelen op woningen en 28.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken (doel 2040 totaal 130.000). Voor de monitoring van alle doelen van de routekaart zie www.leusdenenergie.nl. De routekaart is in maart 2021 vastgesteld en wordt minstens iedere twee jaar herijkt. Graag informeren we de raad voordien over de strategie en inspanningen van de Leusdense aanpak van de energietransitie.

Regionale energiestrategie (RES) is onderdeel van Leusdense energietransitie

In de routekaart is ook een doelstelling opgenomen voor de opwek van energie buiten de bebouwde kom. Het in december vastgestelde uitnodigingskader voor zonnevelden en onderzoek windenergie geeft aan waar ruimte is voor zonne-energie buiten de bebouwde kom en onder welke voorwaarden. Hiermee geeft Leusden ook invulling aan de opdracht aan de RES-regio's. De RES-sen gaan alleen over grootschalige opwek van zonne-energie, windmolens en de verdeling van hoogwaardige restwarmte (die is in de regio Amersfoort niet beschikbaar). De RES gaat dus niet over zonne-panelen op woningen, over energie besparen of over duurzame mobiliteit. Alle 30 RES-regio's hebben bepaald hoeveel grootschalige duurzame opwek ruimtelijk, maatschappelijk en technisch realistisch en haalbaar is. De RES Regio Amersfoort heeft op basis van deze uitgangspunten een doelstelling geformuleerd van 0,5TWh grootschalige duurzame opwek. Hiervoor zijn kansrijke locaties aangewezen die in de RES een zoekgebied worden genoemd. In een zoekgebied kijken we of grootschalig opwekken van duurzame energie technisch en ruimtelijk mogelijk, haalbaar en betaalbaar is. De RES 1.0 is in de zomer van 2021 vastgesteld door de gemeenteraden, Provinciale Staten en algemeen bestuur van het waterschap. In Leusden zijn de zoekgebieden lokaal uitgewerkt en vastgelegd in het uitnodigingskader voor zonne-energie en onderzoek windenergie. Op dit moment werken we als regio naar de RES 2.0 toe. Die moet op 1 juli 2023 zijn vastgesteld.

Stand van zaken RES ijkmoment I

Om te weten waar we staan monitoren we de voortgang en haalbaarheid van plannen en kansen die in de RES 1.0 zijn opgenomen. De voortgang leggen we vast in zogeheten "ijkmomenten". Het eerste ijkmoment is het eind van het eerste kwartaal, en is omschreven in bijgevoegde

voortgangsrapportage. Dat laat zien dat het aantal zoekgebieden en het bijbehorende aantal TWh in de regio daalt. Toen de colleges de RES 1.0 vaststelden was er 0,96 TWh aan mogelijke initiatieven beschikbaar. Bij dit eerste ijkmoment is dit gedaald naar 0,64 TWh. Dit komt voornamelijk door gemeenteraden die zoekgebieden zoals opgenomen in de RES 1.0 uitsluiten. Een positieve ontwikkeling is dat het aandeel zon-op-dak fors is toegenomen.

Op weg naar RES ijkmoment II

Bij het tweede ijkmoment (eind tweede kwartaal 2022) wordt in beeld gebracht of de coalitieakkoorden van de nu te vormen colleges gevolgen hebben voor het doel en wat de status is van initiatieven en kansen die in de RES 1.0 zijn benoemd. Hiertoe is een aantal onderzoeken en analyses gestart. Zo brengen we onder andere de voortgang en nieuwe kansen van het benutten van daken van grote gebouwen in beeld. Met de tool “zonnedakje” is hier inzicht in gecreëerd. De haalbaarheid en kosten van het overkappen van parkeerplaatsen met zonnepanelen is ook onderzocht. Voor twee zoekgebieden voor zonne- en windenergie wordt in beeld gebracht welke ruimtelijk en technische (on)mogelijkheden er zijn. Dit doen we in het gebied langs de A28 tussen Zeist en Amersfoort en langs het spoor tussen Amersfoort en Soest ter hoogte van de Vlasakkers. We verwachten de resultaten van de ruimtelijk/technische analyse medio 2022. De resultaten zijn openbaar, ook bewoners, ondernemers en belanghebbenden kunnen deze inzien. Als een gebied om ruimtelijk/technische redenen onhaalbaar is, valt het af. Als er technische/ruimtelijke mogelijkheden zijn worden de kaders voor het vervolgonderzoek naar windenergie lang de A28 (cf. het geamendeerde Leusdense uitnodigingskader voor zonnevelden en onderzoek windenergie) aan de raad voorgelegd. Dan volgt ook een besluit hoe het vervolgproces er uit ziet, welke stappen er moeten worden gezet, welke beslismomenten er zijn en hoe inwoners en belanghebbenden kunnen meepraten.

Op weg naar RES 2.0

Bij het derde ijkmoment (eerste kwartaal 2023) beoordelen we de status van initiatieven en hoe deze in de RES 2.0 worden verankerd. Bij het vierde ijkmoment (tweede kwartaal 2023) wordt de RES 2.0 vastgesteld door de colleges van B&W, GS en DB Waterschap.